

Stanowisko Ogólnopolskiej Federacji na Rzecz Rozwoju Ekonomii Społecznej dotyczące planowanych konkursów w ramach Działania FEPZ.06.15

Kompleksowe wsparcie ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych

Ogólnopolska Federacja na Rzecz Rozwoju Ekonomii Społecznej (OFRES) jest związkiem stowarzyszeń, dobrowolnym partnerstwem organizacji pozarządowych i innych osób prawnych, działających w sferze pożytku publicznego na rzecz rozwoju ekonomii społecznej.

Federacja działa na terenie WZP w następujących obszarach:

- wspomaga i działa na rzecz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, wzmacniamy wspólnoty oraz lokalne i regionalne społeczności;
- tworzy partnerstwa, platformy współpracy i integracja organizacji pozarządowych, z administracją publiczną na rzecz rozwoju ES;
- wzmacnia poczucie tożsamości środowiska działającego na rzecz rozwoju ES;
- wspiera potencjał organizacji pozarządowych zrzeszonych w Federacji;
- buduje pozytywny wizerunek organizacji działających w sferze pożytku publicznego na rzecz rozwoju ekonomii społecznej;
- reprezentuje interesy III sektora, działającego na rzecz rozwoju ekonomii społecznej w sprawach wspólnych członków Federacji;
- organizuje warsztaty i spotkania z zakresu ekonomii społecznej.

Federacja zrzesza 33 podmioty ekonomii społecznej (na terenie województwa zachodniopomorskiego - stan na 19 czerwca 2023 r.) w tym: stowarzyszenia, fundacje, spółdzielnie socjalne, koła gospodyń wiejskich i spółki z o.o. non profit. Wśród reprezentowanych podmiotów są także przedsiębiorstwa społeczne prowadzące stałą działalność gospodarczą oraz zatrudniające pracowników.

Tym samym OFRES reprezentuje interesy szerokiego grona PES. Pragniemy zatem zwrócić uwagę na kilka aspektów realizacji systemu wsparcia ekonomii społecznej narzuconego w całym kraju na mocy Wytycznych dotyczących realizacji projektów z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus w regionalnych programach na lata 2021–2027.

Wspomniany dokument w bardzo konkretny i restrykcyjny sposób odnosi się do założeń systemu wsparcia ekonomii społecznej, m.in. w zakresie konstrukcji budżetu, grup docelowych, monitorowania utworzonych miejsc pracy (12 miesięcy od momentu utworzenia miejsca pracy, trwałość 6 miesięcy od upływu okresu dwunastomiesięcznego), zakresu wsparcia i współpracy, wdrożenia wsparcia reintegracyjnego czy momentu kwalifikowania stawki jednostkowej. Każdy ze wspomnianych elementów może stanowić zagrożenie dla osiągnięcia 100 % założonych na poziomie regionu wskaźników dotyczących liczby utworzonych miejsc pracy czy liczby podmiotów ekonomii społecznej objętej wsparciem. Należy mieć również na uwadze, że regulacje wspomnianych wytycznych nie są jedynym dokumentem determinującym wsparcie sektora ekonomii społecznej bowiem mamy do czynienia również ze Standardami Ośrodków Wsparcia Ekonomii Społecznej oraz dodatkowymi regulacjami regionalnymi (np. podział alokacji na poszczególne subregiony).

Konstrukcja budżetu dla projektów skierowanych do akredytowanych OWES (EFS+)

Zaplanowanie i zrealizowanie budżetu projektów przez akredytowane Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej wydaje się dosyć trudnym zadaniem.

Zgodnie z Wytycznymi udział alokacji przeznaczanej na wsparcie finansowe tworzenia miejsc pracy w przedsiębiorstwach społecznych w ogólnej alokacji przeznaczanej na projekty OWES będzie wynosić co najmniej 60% (wsparcie przyznawane w postaci stawek jednostkowych na utworzenie i utrzymanie miejsca pracy w PS oraz alokację przeznaczoną na wsparcie reintegracyjne - dofinansowanie realizacji indywidualnego planu reintegracyjnego). Takie obostrzenie mają wpływ na wiele aspektów realizowanych przez akredytowane OWES działań, m.in. w związku z koniecznością zapewnienia kompleksowego wsparcia, skupienie się tylko na tych grupach inicjatywnych i podmiotach ekonomii społecznej, których wsparcie będzie prowadzić realnie do uzyskania przez podmiot statusu przedsiębiorstwa społecznego oraz utworzenia miejsc pracy. Ograniczeniu również ulegnie działalność animacyjna w środowiskach lokalnych na rzecz animowania przedsiębiorczości społecznej. Tego rodzaju działalność jest podstawą wszelkich pozostałych działań w tym doradztwa, szkoleń czy świadczenia usług. Niejednokrotnie utworzenie miejsca pracy czy podmiotu ekonomii społecznej, poprzedzone jest wielomiesięczną pracą animacyjną w środowisku lokalnym. Również dla funkcjonujących przedsiębiorstw społecznych, wsparcie zostanie ograniczone, szczególnie w obszarze usług i inkubacji, ponieważ ta część wsparcia finansowania jest w ramach pozostałych 40% alokacji. Dodatkowo należy nadmienić, że zgodnie z Wytycznymi, stawka jednostkowa na utworzenie i utrzymanie miejsca pracy będzie indeksowania każdego roku. Stawki jednostkowe na utrzymanie miejsc pracy oprócz corocznej indeksacji przewidują również zróżnicowanie w zależności od wielkości etatu dla utworzonego miejsca pracy a wsparcie reintegracyjne oprócz zależności od wielkości minimalnego wynagrodzenia jest przyznawane tylko dla preferowanych grup odbiorców. Wsparcie reintegracyjne także może ulegać zmianie (zwiększeniu), ze względu na poziom wzrostu pracy minimalnej (od tego uzależniona jest wysokość wsparcia reintegracyjnego). To jest ogromna ilość zmiennych, które muszą być wzięte pod uwagę nie tylko na etapie przygotowywania budżetu, ale również na etapie realizacji i rozliczania otrzymanej dotacji i nie mamy tu pewności, że wsparcie zaplanowane w ramach 40% alokacji będzie rzeczywiście w takiej wysokości jak w planie i czy realnie takiej wielkości wsparcie trafi do sektora ekonomii społecznej.

Grupy docelowe

W grupie docelowej obok osób fizycznych oraz podmiotów ekonomii społecznej i przedsiębiorstw społecznych pojawiła się dodatkowa grupa odbiorców działań tj. „organizacje społeczeństwa obywatelskiego”. Wydaje nam się, że jest to bardzo szerokie pojęcie, niezdefiniowane wprost na gruncie prawodawstwa polskiego. Wprowadzenie obok podmiotów ekonomii społecznej, przedsiębiorstw społecznych, organizacji pozarządowych kolejnego typu podmiotów w postaci „organizacji społeczeństwa obywatelskiego” może wprowadzać beneficjentów i podmioty realizujące usługi wsparcia w błąd. Prosimy tym samym o wskazanie jakiego typu podmioty kryją się pod tą nazwą oraz wyjaśnienie czy istnieje demarkacja pomiędzy podmiotami ekonomii społecznej, przedsiębiorstwami społecznymi oraz organizacjami społeczeństwa obywatelskiego. Czy jest konieczne aby organizacje społeczeństwa obywatelskiego stanowiły odrębny typ w grupie docelowej?

Wsparcie reintegracyjne

Wątpliwości budzi również sposób planowania i rozliczania wsparcia reintegracyjnego ze wskazaniem na jego realizację przez podmioty zatrudnienia socjalnego. Po pierwsze za wdrożenie planu reintegracyjnego w przedsiębiorstwie społecznym odpowiada samo przedsiębiorstwo a pomoc ze strony OWES w przygotowaniu tego planu jest fakultatywna. Może to spowodować, iż w takim planie

znajdą się działania, których realizacja z różnych względów nie będzie możliwa przez centra czy kluby integracji społecznej, np. szkolenia zawodowe, usługi zdrowotne, stałe terapie, a z drugiej strony brak jest narzędzi weryfikujących efektywność przygotowanego planu reintegracyjnego. Będzie to miało szczególne znaczenie w przypadku finansowania tych działań z udzielonego wsparcia. Innym aspektem jest również przy takiej formie wydatkowania zastosowania odpowiednich procedur wyboru wykonawców ponieważ czym innym jest dodatek wypłacany w formie bonu na rzecz przedsiębiorstwa społecznego a czym innym opłacona przez ośrodek wsparcia ekonomii społecznej z tych środków usługa (prawo zamówień publicznych, konkurencyjność).

Kwalifikowalność stawki jednostkowej i monitorowanie miejsc pracy

Zgodnie z zapisami wytycznych „Kwota stawki na utworzenie miejsca pracy jest wypłacana jednorazowo po podpisaniu umowy wsparcia. Miejsce pracy musi zostać utworzone do 3 miesięcy od dnia wypłaty środków, a dla zapewnienia kwalifikowalności musi być następnie utrzymane przez 12 miesięcy w ramach stawki na utrzymanie miejsca pracy”. Stawka jednostkowa jest wypłacana po podpisaniu umowy z przedsiębiorstwem społecznym, ale uznana za kwalifikowalną dopiero po upływie 12 miesięcy utrzymania miejsca pracy (okres 12 miesięcy nie uwzględnia 3 miesięcy o których wspomniano powyżej a także łącznej nieobecności pracownika w okresie tych 12 miesięcy powyżej 30 dni). Dodajmy jeszcze, że kwalifikowalność stawki jednostkowej musi zostać wykazana w okresie realizacji projektu OWES co znacząco ogranicza elastyczność i ciągłość systemu wsparcia sektora ekonomii społecznej.

Liczba PES objętych wsparciem w odniesieniu do kompleksowości wsparcia

Założono wsparcie 1340 podmiotów ekonomii społecznej w ramach usług wsparcia realizowanych przez akredytowane OWES-y na terenie WZP w perspektywie finansowej 2021-2027. Co oznacza zgodnie z przedstawionymi kryteriami, że podczas realizacji pierwszego projektu realizowanego przez 48 miesięcy od 01.10.2023, wybrani realizatorzy będą musieli wesprzeć łącznie aż 670 podmiotów ekonomii społecznej. Podczas realizacji drugiego projektu przewidywanego na okres 36 miesięcy będzie to kolejne 670 PES. OFRES znając potencjał regionu, w tym liczbę podmiotów reintegracyjnych, organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów, które zgodnie z definicjami mogłyby skorzystać ze wsparcia OWES uznaje, że wskaźnik 1340 wspartych podmiotów został przeszacowany i nie odzwierciedla realnego poziomu rozwoju sektora ekonomii społecznej w WZP. W tym zakresie rodzą się kolejne pytania, które zarazem budują niebezpieczne sytuacje dla podmiotów, które realizować będą usługi w ramach OWES. Pierwszy jest w jaki sposób mierzona będzie liczba wspartych podmiotów i co w sytuacji kiedy te same podmioty będą wspierane w dwóch projektach OWES podczas jednej perspektywy, czy będą one liczone podwójnie do tego wskaźnika? Kolejnym niebezpieczeństwem jest zachowanie wysokiej jakości usług, „szytych na miarę” tzn. w sposób indywidualny dla każdego podmiotu. Duża liczba założonych PES do objęcia wsparcia w połączeniu z ograniczeniem finansowania usług (proporcja 60/40) powoduje, że realizatorzy wsparcia będą mieli jednak bardzo ograniczone (w porównaniu do wcześniejszej perspektywy) narzędzia i możliwości wsparcia. To w przypadku wymogu objęcia tak dużej liczby PES rzutuje na jakość wsparcia, na to, że część podmiotów zostanie objęta jedynie jednorazowymi usługami np. 1 szkolenie, pojedyncze godziny doradztwa, co z jednej strony umożliwi objęcie większej liczby PES wsparciem w relatywnie krótkim czasie, ale z drugiej strony nie jest zindywidualizowanym procesem budowania wsparcia doradczego i usługowego dla podmiotów. Nie daje to gwarancji osiągnięcia rezultatów w postaci wzmocnienia PES na tyle by mogły spełniać swoje zadania, oferując usługi i produkty na lokalnym rynku, tworząc miejsc pracy, czy jak w przypadku Przedsiębiorstw Społecznych realizować ścieżkę reintegracji społeczno- zawodowej dla swoich pracowników. Należy także pamiętać, że zgodnie z wytycznymi AKSES, każdy doradca OWES może jednorazowo tzn. w danym miesiącu świadczyć usługi wsparcia dla maksymalnie 15 podmiotów

ekonomii społecznej. Zatem można sobie wyobrazić jak wielka musiałaby być kadra OWES, żeby móc świadczyć w sposób ciągły, logiczny, zgodnie z przyjętym planem usług - usługi na rzecz ponad 670 PES (docelowo 1340 PES), przy jak mniemamy (proporcja 60/40) okrojonych wydatkach na utrzymanie etatów kadry merytorycznej, które te usługi będzie realizować. W przypadku jednak okrojenia usług dla PES do pojedynczych godzin wsparcia dla PES istnieje ryzyko niezadowolenia przedstawicieli sektora, którzy idąc doświadczeniem lat ubiegłych i patrząc na wyniki ewaluacji systemu wsparcia OWES w WZP byli w ponad 90% bardzo zadowoleni z otrzymywanego wsparcia, które wracając do wymogów tej perspektywy nie może zostać utrzymane na tak wysokim poziomie (liczba godzin doradztwa, szkoleń i innych usług). Tym samym jako przedstawiciele sektora, przede wszystkim przedstawiciele PES z WZP apelujemy o zmniejszenie liczby zakładanych do wsparcia PES. Prosimy rozważyć zmianę wskaźnika na realny do osiągnięcia dla całej perspektywy 2021-2027 i/lub dołączenie do jego pomiaru innych działań w obszarze połączonym z sektorem ekonomii społecznej.

Obowiązek współpracy z interesariuszami

Na Ośrodki Wsparcia Ekonomii Społecznej nałożony jest **obowiązek współpracy** z wieloma podmiotami i instytucjami, w tym m.in. powiatowymi urzędami pracy, lokalnymi grupami działania czy operatorami usług rozwojowych. Istnieje duże prawdopodobieństwo podważania wykazywanych wskaźników przez poszczególne instytucje a brak jasnych wskazań co do linii demarkacyjnej między działaniami i wykazywanymi wskaźnikami może zablokować współpracę i przepływ uczestników. Ponadto istotnym będzie określenie racjonalnych zasad tej współpracy ponieważ wprowadzenie jedynie zapisu o obowiązku współpracy może być pozorne bez zaplanowania konkretnych działań.

Na tą współpracę mogą mieć również wpływ **założenia innych działań i konkursów** np. w obszarze rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność lokalną (działania na rzecz tworzenia podmiotów reintegracyjnych, zbliżona grupa odbiorców) czy wdrażania usług rozwojowych (możliwe preferencje dla przedsiębiorstw społecznych, wielkość dofinansowania oraz forma refundacji).

W związku ze wskazanymi powyżej aspektami istotnymi z punktu widzenia planowania naborów w obszarze wsparcia sektora ekonomii społecznej liczymy na wypracowanie optymalnego i efektywnego rozwiązania. Pozostajemy również do dyspozycji w przypadku pojawienia się dodatkowych pytań.

PODPIS ZAUFANY
MARTA
PRZECZEWSKA
22.06.2023 09:23:47 [GMT+2]
Dokument podpisany elektronicznie
podpisem zaufanym

22.06.2023-

M. Przeczevska

